

Розділ 3. Прикладні соціокомунікаційні технології (Part 3. Applied Communication Technologies)

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.091>

УДК 316.77

Т. М. Білушак

кандидат історичних наук,
доцент, кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
tetiana.m.bilushchak@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-5308-1674>

Д. І. Прімакова

здобувач вищої освіти за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
dariia.primakova.sk.2021@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7649-6434>

КРОС-МЕДІЙНА ПЛАТФОРМА ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Розкрито етапи реалізації та вміст крос-медійної платформи як засобу популяризації культурної спадщини української діаспори. Підкреслено, що цей проєкт у вигляді крос-медійної платформи розрахований як допоміжний ресурс у пізнанні, вивченні культурної спадщини української діаспори. Доведено, що крос-медійна платформа — це той спосіб комунікації, який передбачає діалог з аудиторією завдяки використанню мультимедіа та різних майданчиків для спілкування. Зазначено, що в умовах російського повномасштабного вторгнення та військової агресії на території України зростає потреба у відновленні історичної пам'яті, формуванні національної свідомості та вивченні історії життя українців, які мешкали в країнах світу, їх суспільної діяльності, надбань у галузі науки, культури, мистецтва, літератури та освіти.

Ключові слова: крос-медійна платформа, віртуальна виставка, соціальні мережі, культурна спадщина, українська діаспора, інформаційно-комунікаційні технології, цифрове суспільство.

T. Bilushchak

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Communications and Information Activity, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

D. Primakova

Student of higher education majoring in Information, library and archival affairs, Department of Social Communications and Information Activity, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

CROSS-MEDIA PLATFORM AS A TOOL FOR PROMOTING THE CULTURAL HERITAGE OF THE UKRAINIAN DIASPORA IN THE CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF A DIGITAL SOCIETY

The **relevance** of the research topic is determined by the socio-cultural processes in modern Ukraine. Therefore, the study and popularization of the cultural heritage of the Ukrainian diaspora among the youth with the help of information and communication technologies during the development of a digital society becomes especially relevant. The **purpose of the work** is to use a cross-media platform as an application in information and communication technologies to popularize the cultural heritage of the Ukrainian diaspora under the conditions of a digital society formation.

The **research methodology** is based on the application of general scientific and special research methods. In particular, the method of historical and source research, analysis of scientific literature, methods of analysis and synthesis, content analysis, comparative and analytical monitoring of Internet resources, as well as the "Tree of Goals" method were used.

The results. As a result of scientific research, a cross-media platform project was implemented as a means of popularizing the cultural heritage of the Ukrainian diaspora using a virtual exhibition in the form of a website, a Telegram channel, and an Instagram page. The main stages of the product creation were described, the approbation of the project was carried out and its possibilities as a tool for spreading knowledge about the cultural heritage of the Ukrainian diaspora were determined.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that the process of representation and popularization of the cultural heritage of the Ukrainian diaspora using a cross-media platform as a means of educational activity under the conditions of a digital society formation, was for the first time clarified.

The practical significance. The practical significance of the results of the work is that the conducted research will allow teachers to increase student/pupil interest in the cultural heritage of the Ukrainian diaspora in thematic courses, allow implementation of projects using a cross-media platform, and provide students/pupils an additional platform for studying this material or representing their creative projects.

Conclusions. It is established that a cross-media platform is a method of communication that involves a dialogue with the audience through the use of multimedia and various platforms for communication.

Keywords: *cross-media platform, virtual exhibition, social networks, cultural heritage, Ukrainian diaspora, information and communication technologies, digital society.*

Постановка проблеми. Історична пам'ять відіграє важливу роль в об'єднанні українського народу, формує, передає та зберігає уявлення про події минулого й сьогодення і є основним елементом у формуванні української національної ідентичності. Важливу функцію в збереженні минулого, формуванні історичної пам'яті і національної свідомості народу виконує історико-культурна спадщина.

Багато митців, науковців, освітян, інтелігенції були змушені залишити свою Батьківщину, зважаючи на нищівну політику щодо української нації Російської імперії, а згодом і Радянського Союзу.

Дослідження в цьому напрямі зумовлюють важливість створення крос-медійних проектів, які сприятимуть захисту національного надбання українців в умовах повномасштабного вторгнення, що є військовою агресією Росії з посяганням на території України. У цих умовах зростає потреба у відновленні історичної пам'яті, формуванні національної свідомості, необхідності вивчення історії життя українців, що проживали в країнах світу і є діаспорою нашої країни, їх суспільної діяльності, надбань у галузі науки, культури, мистецтва, літератури та освіти. В умовах формування цифрового суспільства саме інформаційно-комунікаційні технології є важливим та актуальним засобом у процесі вивчення та популяризації культурної спадщини української діаспори для молодого покоління українців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Крос-медійні практики через призму різних напрямів їх застосування поставали об'єктом дослідження таких українських учених, як: М. Женченко (2013), Л. Василик (Василик та ін., 2015), Г. Шевченко (2019), Г. Сарміна (2016), О. Кирилова (Кирилова & Прощенко, 2018).

Перевагою використання крос-медіа є зміна користувача медійних платформ під час перегляду матеріалів, що і визначає значення цього феномену і, власне, робить таку платформу крос-медійною. Створення крос-медійного продукту є можливістю використання перспектив Веб 2.0 для розроблення мультимедійних повідомлень, що краще сприймаються молоддю в умовах розвитку цифрового суспільства (Сарміна, 2016).

Адресант, використовуючи крос-медіа, має можливість передавати своє повідомлення не лише однією медіа, а й через кілька мультимедійних каналів, що репрезентують той самий зміст повідомлення, але в різних формах (Женченко, 2016).

Під час дослідження цієї теми важливим є вивчення закордонного досвіду створення крос-медійної платформи як засобу просвітницько-освітньої діяльності. Зокрема, привертає увагу розвідка польської дослідниці Мавгожати Петшак про використання крос-медіа в навчанні (Pietrzak, 2013). Авторка наукової розвідки визначає, що крос-медіа в освіті — організований (і систематизований) спосіб використання медіапристроїв, що дозволяє вивчати та досліджувати зміст освіти. Характеристики крос-медіа: головна наукова тема, можливість вибору пристрою та формату поданих даних залежно від індивідуального стилю навчання, можливість самоконтролю знань, пошук нових тем, пов'язаних з проблематикою їх дослідження.

Тобто крос-медіа визначається як весь контент (новини, музика, текст і фотографії), який створюється один раз, але публікується принаймні у двох медіа. Особливістю опублікованого контенту є можливість адаптувати його

до різних форматів, щоб одержувач міг використовувати його різноманітними медіапристроями. Крос-медіа також дозволяє спілкуватися відправнику і одержувачу інформації.

Вивченню української діаспори в різних аспектах присвячені праці таких науковців, як: Л. Біловус (Біловус, 2017), Х. Вінтонів (Вінтонів & Білушак, 2011, 2020), Я. Калакура (Калакура, 2006), Г. Карась (Карась, 2020), Ю. Кондрашевська (Кондрашевська, 2015), І. Матяш (Матяш, 2007), М. Палієнко (Палієнко, 2008) та багатьох інших.

Поділяємо думку дослідниці А. Нечитайло (2014), яка у своїй науковій розвідці порушує питання необхідності вивчення життя української діаспори, її діяльності задля збереження національної пам'яті, духовних і культурних традицій. Адже в умовах інформаційної глобалізації національна пам'ять стає одним із важливих засобів захисту нації.

Феномен взаємозв'язку діаспори з «культурою пам'яті» вивчала Віджей Агну в книзі «Діаспора, пам'ять та ідентичність: пошук дому» (Agnew, 2005). В одному з розділів книги автор підкреслює, як важливо зберігати пам'ять, що з'єднує минуле та сьогодення.

Однак нині все ще бракує публікацій, які досліджували б технології репрезентації та популяризації культурної спадщини української діаспори за допомогою крос-медійної платформи в умовах становлення цифрового суспільства.

Мета статті — розроблення теоретико-методичних та організаційно-технологічних засад застосування крос-медійної платформи для популяризації культурної спадщини української діаспори.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українська діаспора славиться своїми визначними діячами — науковцями, художниками, архітекторами, скульпторами, музикантами, акторами та їхніми здобутками в галузях науки, культури, освіти тощо. Імена багатьох представників української діаспори відомі далеко за межами України; попри це, надзвичайно часто ці ж імена не знають самі українці. Пам'ять про минуле сьогодні та популяризація культурної спадщини української діаспори, під час *повномасштабного російського вторгнення в Україну*, є важливим чинником ідентичності сучасного українського суспільства.

Нині, коли пошук інформації та зацікавленість зосереджується в соціальних медіа та месенджерах, доцільним є створення крос-медійної платформи для залученості молоді в пізнанні культурної спадщини української діаспори.

Для ознайомлення користувачів із багатьма здобутками української діаспори й діячами українського походження, а також для зображення значного впливу українців на культуру інших країн було створено проект «Культурна спадщина української діаспори».

Для реалізації проекту «Культурна спадщина української діаспори» слід розуміти, як відображаються цілі для предметної сфери. Такий метод передбачає розроблення дерева цілей (див. рисунок 1).

Дерево цілей — це графічна схема, яка демонструє деталізацію спільних цілей створення крос-медійної платформи **як засобу популяризації культурної спадщини української діаспори**. Вершина схеми інтерпретується як цілі, ребра чи дуги — як зв'язок між цілями. Метод дерева цілей є основним універсальним методом системного аналізу, він дозволяє впорядкувати власні плани, побачити свої цілі наглядно.

Дерево поділяється на три рівні з головною метою «Створення крос-медійної платформи **як засобу популяризації культурної спадщини української діаспори**». Другий рівень містить дані про етапи, на яких відбувається розгалуження нахилів роботи. Третій рівень — засоби реалізації.

«Культурна спадщина української діаспори» — це віртуальна виставка, мета якої — поширення серед української молоді знань про кращих представників української діаспори та їх досягнення, засоби збереження нею національної ідентичності в іншомовному та полікультурному середовищі.

Для охоплення найбільшої цільової аудиторії вирішено оформити проєкт як крос-медійну платформу, розміщену на вебсайті університету. Такий формат представлення проєкту дозволить залучити аудиторію через пошукову систему Google. Додатковими платформами до віртуальної виставки слугують сторінки в соціальній мережі та багатоплатформовому месенджері, що користуються найбільшим попитом серед молоді — Instagram та Telegram.

Розглянемо процес створення крос-медійної платформи як засобу популяризації культурної спадщини української діаспори. Вебсайт із віртуальною виставкою було побудовано з використанням редактора вебсайтів Wix. Назвою ресурсу обрано слово «Ординат», що є українським архаїзмом і означає «спадкоємець», «нащадок». Цільовою аудиторією є люди різних вікових груп (школярі, студенти, дорослі), що користуються інтернет-браузерами.

Віртуальна виставка «Культурна спадщина української діаспори»¹ поділена на 6 віртуальних стендів: Мистецтво, Наука, Освіта, Кіноіндустрія, Спорт, Музика (див. рисунок 2). Поділ інформації на стенди оптимально структурує контент віртуальної виставки, що дозволяє відвідувачам легше знаходити експозиції, які їх цікавлять. На кожному віртуальному стенді розміщено сторінки-експозиції, присвячені окремим діячам української діаспори, організаціям або закладам освіти, що були засновані українськими емігрантами.

1 <https://ordynat.wixsite.com/my-site>

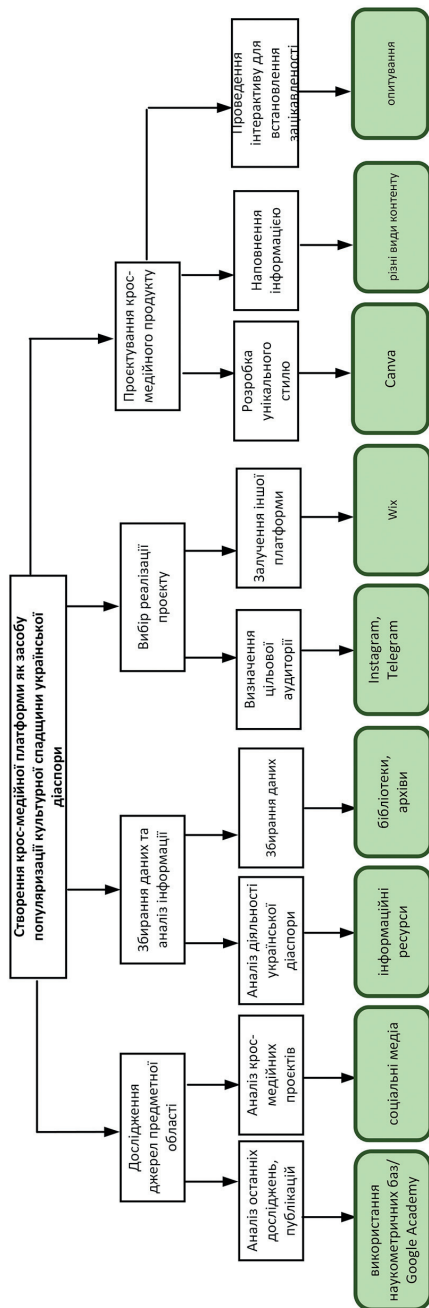
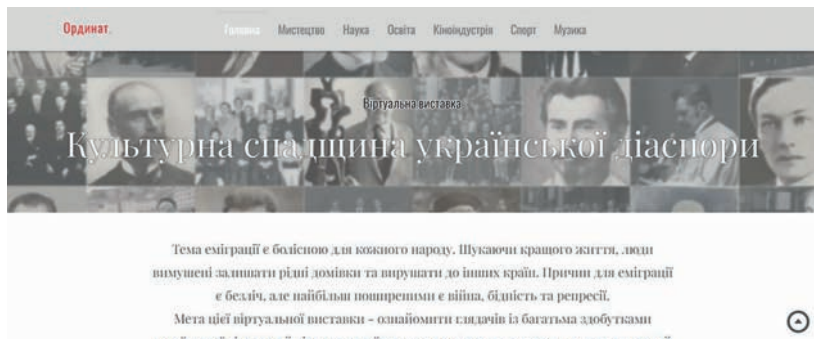

Рис. 1. Дерево цілей

Рис. 2. Головна сторінка вебвиставки

Усього на сайті налічується 30 експозицій і понад 330 фото- і відеоекспонатів. Крім цього, кожна експозиція має опис: на сторінках представлені біографії діячів, історія їхньої еміграції, фільмографії зірок, опис заснування освітніх закладів тощо. Експонати у віртуальній виставці не є кінцевим результатом, а постійно доповнюються опрацьованими матеріалами.

Розглянемо кожен із віртуальних стендів:

1. На віртуальному стенді «Мистецтво» розміщені експозиції, присвячені скульпторам, художникам та архітекторам українського походження, котрі емігрували з України і зробили внесок у розвиток рідної культури за кордоном. Усього цей стенд містить 6 експозицій, у яких описується життя та творчість митців. Натиснувши на фото або ім'я культурного діяча, відвідувач може перейти до перегляду експозиції. Кожна сторінка-експозиція наповнена мультимедійним контентом; інформація про митця та його твори подана у вигляді тексту, фотографій, відео, карт, сканованих картин. Експозиції візуально поділені на частини, кожна з яких описує окремий період життя та творчості художника.

Загалом на віртуальному стенді «Мистецтво» опубліковано 122 експонати. Вони мають підписи, у яких зазначено рік створення, ім'я автора та додаткові відомості про об'єкт мистецтва.

2. Експозиції, представлені на віртуальному стенді «Наука», розповідають глядачеві про життя, діяльність та досягнення українських науковців і винахідників, котрі працювали у Відні, Чехії, Німеччині, США, Канаді.

На кожній сторінці розміщена текстова інформація про біографію науковця та його здобутки; крім цього, на експозиції відвідувач може побачити фотографії та креслення винаходів, фото книг, журналів та рукописів, а також дізнатися про вшанування пам'яті геніїв як в Україні, так і за кордоном — побачити фото присвячених їм пам'ятників, меморіальних дошок, пам'ятних монет, вулиць та будівель, що мають імена цих науковців.

Усього віртуальний стенд «Наука» містить 61 експонат.

3. Переглядаючи віртуальний стенд «Освіта», відвідувач може дізнатися про 6 закордонних закладів освіти, які були започатковані українськими емігрантами у Відні, Чехії, США, Німеччині.

На сторінках-експозиціях подано текстову інформацію про історію заснування закладів освіти, навчальні напрями та факультети, керівний та викладацький склад, а також про студентське життя. Крім тексту, експозиції містять графічний контент: логотипи та емблеми освітніх закладів, фото викладачів й адміністрації, навчальних кабінетів, гуртожитків, залікових книжок, студентів та випускників.

Усього на віртуальному стенді «Освіта» розміщено 100 експонатів, серед яких переважають фотографії засновників навчальних закладів, викладачів та студентів.

4. Віртуальний стенд «Кіноіндустрія» ознайомлює глядачів із зірками світового кіно, які мають українське коріння. На сторінках-експозиціях подано інформацію про походження зірок кіно та про їх пращурів, які були українцями. Сторінки містять короткі фільмографії акторів, їхні фото під час зйомок та виступів. Крім того, окрему увагу було приділено зв'язку зірок з Україною: їхньою самоідентифікацією як українців, виступам українською мовою, а також підтримці України під час російсько-української війни.

На віртуальному стенді «Кіноіндустрія» опубліковано 24 експонати, серед яких — 3 відео та 21 фото. Також експозиції містять цитати зірок про Україну.

5. Віртуальний стенд «Спорт» містить інформацію про українських спортсменів, котрі емігрували з України у зв'язку з недостатнім фінансуванням та розвитком галузі спорту і почали представляти інші країни на спортивних змаганнях. На цьому стенді розміщено 3 експозиції. На сторінках спортсменок подано інформацію про їхнє походження, початок спортивної кар'єри в Україні та причини еміграції. Глядач може дізнатися про здобутки жінок-спортсменок як в Україні, так і за кордоном після зміни місця проживання.

Віртуальний стенд «Спорт» містить 7 фотоекспонатів.

6. Віртуальний стенд «Музика» ознайомлює відвідувачів із всесвітньовідомими співаками та музикантами, котрі мають українське коріння. Експозиції містять біографії музикантів та інформацію про їхніх пращурів-українців. Також тут описано становлення зірок та шлях до слави й визнання. Переглядаючи ці сторінки, відвідувач може побачити дискографію співаків, їхні фото та цитати.

Усього стенд «Музика» містить 17 фотоекспонатів.

Для оформлення виставки-сайту обрано світло-сірі кольори; вони не відволікають відвідувача від перегляду експонатів і створюють спокійну

атмосферу. До того ж, світло-сірі елементи вебсайту м'яко поєднуються з фотоекспонатами, не відволікаючи на себе увагу. Колір шрифту також темно-сірий, адже порівняно з чорним шрифтом менший контраст між сірим і білим кольором не напружує очі.

Навігація сайтом може здійснюватися через як головні сторінки стендів, так і верхнє меню. При наведенні курсору на назву віртуального стенду у верхньому меню з'являється також і перелік експозицій. У підвалі сайту є посилання на додаткові платформи проєкту — сторінки у соцмережах Instagram та Telegram.

Для охоплення більшої аудиторії користувачів віртуальну виставку «Культурна спадщина української діаспори» було розміщено в мережі Instagram. Ця платформа є популярною серед молоді; особливо часто її використовують школярі та студенти.

У шапці профілю вказано мету проєкту «Культурна спадщина української діаспори», а також подано посилання на його вебсайт. Під час створення візуальної складової для цієї соціальної мережі було використано сервіс Canva.

При оформленні інстаграм-сторінки було дотримано того ж стилю, що і в процесі створення вебсайту. Основні кольори — відтінки сірого; кольоровий акцент зроблено на назві проєкту на титульному та останньому слайді каруселі. Титульні слайди дописів оформлювалися згідно зі створеним шаблоном, щоби отримати стилізований вигляд готової сторінки Instagram.

Навігація сторінкою може здійснюватися за допомогою хештегів; вони додаються до кожного допису і вказують, до якої галузі належить допис. Відвідувач профілю може з легкістю знайти та переглянути будь-який із віртуальних стендів, перейшовши до нього через пов'язаний допис.

Особливістю використання платформи Instagram для створення віртуальної виставки є те, що формат її представлення на серії зображень робить перегляд виставки швидким та ефективним. Інстаграм-дописи містять лише найважливіші та найцікавіші факти і зображення; ознайомившись із ними, глядач може швидко засвоїти побачене; якщо тема його зацікавить, він може дізнатися більше, клікнувши на посилання на сайт виставки у шапці профілю.

Третя платформа, яку було використано для створення проєкту, — Telegram, який є багатоплатформовим клауд-месенджером. Телеграм-канал є зручним форматом для організації віртуальної виставки, адже дозволяє робити короткі текстові публікації, прикріплювати фото, відео та аудіофайли, групувати дописи за хештегами, лишати коментарі та реакції. Вагомою перевагою Telegram є можливість створення інтерактивних публікацій для глядачів за допомогою опитувань.

Візуальне оформлення каналу збігається зі стилем сайту та інстаграм-сторінки: у публікаціях переважають світло-сірий та червоний колір, але в результаті окремого розміщення експонатів канал виглядає яскравішим.

Telegram-канал «Ординат» містить інформативні дописи з біографією діячів, а також окремо опубліковані світлини з їхніми здобутками. Зважаючи на багатофункціональність месенджера та формат публікацій, канал дозволяє читачу отримувати контент оригінально й пізнавально. Читачу, котрий зацікавиться, пропонується ознайомитися з додатковою інформацією за хештегом або за посиланням у шапці каналу чи закріпленому повідомленні. Для перевірки ефективності засвоєного контенту про культурну спадщину української діаспори є можливість пройти опитування.

За допомогою внутрішньої статистики проекту проаналізуємо роботу на крос-медійній платформі. За час існування сайту-виставки його відвідали 63 рази; середній час перегляду становив понад 8 хвилин. Упродовж 30 днів (з 19.03.2023 до 15.04.2023) сайт переглянули 38 разів. Усього за цей період було 179 переглядів сторінок, а середня тривалість сеансу становила приблизно 8 хв. (див. рисунок 3).

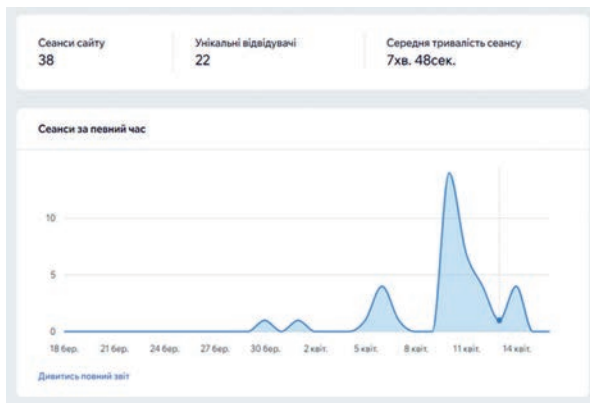

Рис. 3. Статистика відвідувань сайту «Ординат»

За джерелом трафіку сеанси на сайт надходять з:

- телеграм-каналу — 26 сеансів;
- прямий трафік — 21 сеанс;
- інстаграм-сторінки — 14 сеансів.

Найпопулярнішою сторінкою входу є головна або домашня сторінка; на неї заходять 92% відвідувачів. Це люди, які перейшли на сайт через посилання в телеграм-каналі або на інстаграм-сторінці, а також усі сеанси з прямим трафіком.

Крім того, 8% відвідувачів перейшли безпосередньо до віртуального стенду або до сторінки культурного діяча. Такий трафік можливий через гіпертекстові посилання до сторінок експозицій на телеграм-каналі.

Найпопулярнішим віртуальним стендом є розділ «Мистецтво»: до нього з головної сторінки переходить 31% глядачів. На другому — стенд «Спорт», на третьому — «Музика» (див. рисунок 4).

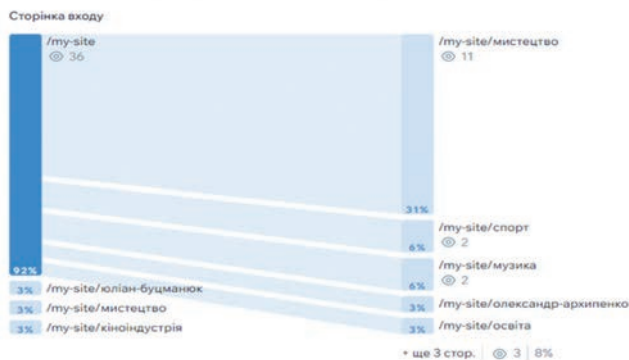

Рис. 4. Популярні переходи на сайті-виставці

Далі ми розглянемо показники крос-медійної платформи на основі соціальної мережі «Інстаграм», а саме сторінки «Ординат. Культурна спадщина української діаспори». З часу створення інстаграм-сторінки проекту опубліковано 9 публікацій, які загалом зібрали 174 вподобання і 19 збережень; у середньому кожен допис отримав 19 позначок «Подобається».

Під час аналізу телеграм-каналу з ідентичною назвою відзначаємо опублікованих 29 дописів. Серед них: 9 дописів з біографіями діячів; 18 публікацій окремих експонатів; 2 опитування.

Загалом опубліковані дописи зібрали 88 реакцій «Подобається». Найпопулярнішими стали дописи з галузі мистецтва — біографія та творчість Василя Кричевського й винаходи Олександра Архипенка.

Таким чином, найзручнішими платформами для поширення знань про культурну спадщину української діаспори виявилися вебсайт та телеграм-канал. Вебсайт дозволяє подати інформацію в розгорнутому вигляді, додати велику кількість відео- та фотоекспонатів, а також слідкувати за статистикою переглядів і підлаштовувати контент під інтереси відвідувачів. Телеграм-канал дозволяє підписникам швидко отримувати нові знання, перевіряти їх шляхом опитувань, а в разі потреби переходити до сайту за додатковою інформацією.

З іншого боку, інстаграм-сторінка виявилася найменш популярною серед глядачів проекту. Хоча Інстаграм надає зручний інструментарій для

перегляду статистики охоплення аудиторії, алгоритми платформи часто приховують дописи акаунтів з малою кількістю підписників. Отже, інстаграм-сторінка може стати зручною платформою для проекту лише тоді, коли на віртуальну виставку підпишеться велика аудиторія.

Висновок. Досвід застосування вперше створеної крос-медійної платформи для популяризації культурної спадщини української діаспори на базі виставки-сайту, соціальної мережі Instagram та багатоплатформового месенджера Telegram засвідчує ефективність таких проектів. Доведено, що крос-медійна платформа спонукає зацікавлених культурною спадщиною української діаспори користувачів переходити з однієї платформи на іншу з більш розширеним матеріалом чи інтерактивом, що підвищує інтенсивність використання контенту та його поширеність у цифровому комунікаційному просторі.

Розроблення формальної моделі вирішення завдань щодо створення крос-медійної платформи із застосуванням методу «Дерево цілей» дозволяє на етапі функціонального моделювання визначити зовнішні та внутрішні вимоги до реалізації проекту. Результати реалізації й апробації крос-медійної платформи як засобу популяризації культурної спадщини української діаспори довели його ефективність як допоміжного ресурсу в пізнанні та вивченні культурної спадщини української діаспори. Крос-медійна платформа — це той спосіб комунікації, який передбачає діалог з аудиторією завдяки використанню мультимедіа та різних майданчиків для спілкування. В умовах російського повномасштабного вторгнення та військової агресії на території України зростає потреба у відновленні історичної пам'яті, формуванні національної свідомості та вивченні історії життя українців, які мешкали в країнах світу, їх суспільної діяльності, надбань у галузі науки, культури, мистецтва, літератури та освіти.

Напрямами подальших досліджень є розроблення організаційно-методичних засад реалізації цифрового помічника у вигляді чат-боту в месенджері Telegram, який допоможе знайти необхідну інформацію про культурну спадщину української діаспори в затребувані роки та за місцем діяльності.

Список посилань

- Біловус, Л. (2017). Веб-сайти україномовних періодичних видань США як джерело дослідження діяльності української діаспори у збереженні національної ідентичності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія*, 2, 3, 58–66.
- Білушак, Т., & Вінтонів, Х. (2020). Формування інформаційно-комунікаційного простору української діаспори Канади. В *Канадознавство: соціальні та освітні візії: колективна монографія у 2-х кн.* (Кн. 1, с. 56–71). Вежа-Друк.

- Вінтонів, Х. (2011). Українська документна спадщина в Канаді: репрезентація в мережі Інтернет. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 2, 35–44.
- Женченко, М. (2013). Поняття «мультимедіа», «крос-медіа», «трансмедіа» у науковому дискурсі цифрової доби. *Наукові записки Інституту журналістики*, 52, 72–75.
- Женченко, М. (2016). Мультимедійна, конвергентна чи крос-медійна редакція? Співвідношення понять у науковому дискурсі цифрової доби. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, 16, 95, 87–91.
- Калакура, Я. (2006). Внесок істориків діаспори у збагачення національних традицій української історіографії. *Українці: світова нація перед викликами XXI століття: Збірка статей конференції (20–21 січня 2005 р.)*, 38–54. Смолоскип.
- Карась, Г. (2020). Методологія трансдисциплінарної інтеграції відкритих освітніх ресурсів у вивченні художньої культури української діаспори. В М. П. Пантюк (Гол. ред.), *Актуальні питання гуманітарних наук: міжсузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка* (28, Т. 5, с. 102–108). Видавничий дім «Гельветика».
- Кирилова, О., & Прошенко, В. (2018). Підходи до визначення поняття «крос-медіа». *Масова комунікація у глобальному та національному вимірах*, 9, 97–104.
- Кондрашевська, Ю. (2015). Національно-культурні здобутки українців Канади. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Історичні науки*, 23, 204–208.
- Крецу, І., Гузун, М., & Василик, Л. (2015). *Підручник з крос-медіа*. Schiller Publishing You-se, Sibiu.
- Матяш, І. (2007). Архівна та рукописна українка в Канаді. *Український археографічний щорічник*, 12, 37–82.
- Нечитайло, А. (2014). Роль діаспори у формуванні національної пам'яті в умовах глобального інформаційного суспільства. *Стратегічні пріоритети*, 2 (31), 79–87.
- Палієнко, М. (2008). *Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій)*. Темпора.
- Сарміна, Г. (2016). Особлива роль цифрових інновацій у розвитку і розбудові крос-медіа. *Наукові записки Інституту журналістики*, 3 (64), 23–29.
- Сарміна, Г. (2016). Процес дигіталізації як передумова виникнення крос-медіа. В В. Різун (наук. ред.), *Перспективні напрямки дослідження українського медійного контенту: фундаментальні та прикладні аспекти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, 7 квітня 2016 р.)*, 131–137. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

- Шевченко, Г. (2019). Методологічні проблеми вивчення крос-медіа. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»*, 13, 32–39.
- Agnew, V. (2005). *Diaspora, Memory, and Identity: A Search for Home*. University of Toronto Press, Scholarly Publishing Division.
- Pietrzak, M. (2013). Transmedia i cross-media w edukacji. *23 Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe “Człowiek — media — edukacja”*. Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie (27.–28. września 2013 r.), 1–9.

References

- Bilovus, L. (2017). Websites of Ukrainian-language periodicals in the United States as a source of research on the activities of the Ukrainian diaspora in preserving national identity. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Istoriiia*, 2, 3, 58–66. [In Ukrainian].
- Bilushchak, T., & Vintoniv, H. (2020). Formation of the information and communication space of the Ukrainian diaspora in Canada. In *Kanadoznavstvo: sotsialni ta osvritni vizii: a collective monograph in 2 books* (Book 1, pp. 56–71). Vezha-Druk. [In Ukrainian].
- Vintoniv, H. (2011). Ukrainian documentary heritage in Canada: representation on the Internet. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, 35–44. [In Ukrainian].
- Zhenchenko, M. (2013). The concepts of “multimedia”, “cross-media”, “transmedia” in the scientific discourse of the digital age. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky*, 52, 72–75. [In Ukrainian].
- Zhenchenko, M. (2016). Multimedia, convergent or cross-media editing: Correlation of concepts in the scientific discourse of the digital age. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, 16, 95, 87–91. [In Ukrainian].
- Kalakura, J. (2006). The contribution of diaspora historians to the enrichment of national traditions of Ukrainian historiography. *Ukrainci: svitova natsiia pered vyklykamy XXI stolittia: Collection of conference papers (January 20–21, 2005)*, 38–54. Smoloskyp. [In Ukrainian].
- Karas, G. (2020). Methodology of transdisciplinary integration of open educational resources in the study of the artistic culture of the Ukrainian diaspora. In M. P. Pantiuk (Chief Ed.), *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: Interuniversity Collection of Scientific Papers of Young Scientists of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University* (28, Vol. 5, pp. 102–108). Publishing house “Helvetyka”. [In Ukrainian].
- Kirilova, O., & Proshchenko, V. (2018). Approaches to the definition of “cross-media”. *Masova komunikatsiia u hlobalnomu ta natsionalnomu vymirakh*, 9, 97–104. [In Ukrainian].

- Kondrashevska, Y. (2015). National and cultural achievements of Ukrainians in Canada. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii: Istorychni nauky*, 23, 204–208. [In Ukrainian].
- Kretsu I., Guzun M., & Vasylik L. (2015). *Textbook of cross-media*. Schiller Publishing You-se, Sibiu. [In Ukrainian].
- Matiash, I. (2007). Archival and Manuscript Ukrainian Studies in Canada. *Ukrainskyi arkhеоhrafichnyi shchorichnyk*, 12, 37–82. [In Ukrainian].
- Nechytailo, A. (2014). The role of the diaspora in the formation of national memory in the global information society. *Stratehichni priorytety*, 2 (31), 79–87. [In Ukrainian].
- Palienko, M. (2008). *Archival centers of Ukrainian emigration (creation, functioning, fate of documentary collections)*. Tempora. [In Ukrainian].
- Sarmina, G. (2016). The Special Role of Digital Innovations in the Development and Construction of Cross-Media. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky*, 3 (64), 23–29. [In Ukrainian].
- Sarmina, G. (2016). The process of digitalization as a prerequisite for the emergence of cross-media. In V. Rizun (Ed.), *Perspektyvni napriamky doslidzhennia ukrainskoho mediinoho kontentu: fundamentalni ta prykladni aspekty: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference. Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, April 7, 2016)*, 131–137. Institute of Journalism of Taras Shevchenko National University of Kyiv. [In Ukrainian].
- Shevchenko, H. (2019). Methodological problems of studying cross-media. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia “Sotsialni komunikatsii”*, 13, 32–39. [In Ukrainian].
- Agnew, V. (2005). *Diaspora, Memory, and Identity: A Search for Home*. University of Toronto Press, Scholarly Publishing Division. [In English].
- Pietrzak, M. (2013). Transmedia i cross-media w edukacji. 23 *Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe “Człowiek — media — edukacja”*. Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie (27.–28. września 2013 r.), 1–9. [In Polish].

Надійшла до редколегії 27.10.2023